

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII

dla klasy VII w roku szkolnym 2023/24

Narzędzia sprawdzania osiągnięć uczniów:

1. sprawdziany i kartkówki,
2. odpowiedzi ustne, odpowiedzi przy mapie
3. prace domowe,
4. zeszyty ćwiczeń i przedmiotowe,
5. prace dodatkowe- informacje geograficzne, prezentacje multimedialne, szkice terenu, rysunki, pomoce dydaktyczne, plakaty itp.
6. udział w konkursach geograficznych i o tematyce przyrodniczej
7. obserwacja ucznia:
 - przygotowanie do lekcji,
 - aktywność na lekcji,
 - praca w grupie,
 - praca samodzielna z nowym materiałem.

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny ŚRÓDROCZNA				
na ocenę dopuszczającą	na ocenę dostateczną	na ocenę dobrą	na ocenę bardzo dobrą	na ocenę celującą
1. Środowisko przyrodnicze Polski				
Uczeń: • podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej • podaje całkowitą powierzchnię Polski • wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie • wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen</i>, <i>holocen</i> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacialna)</i> • wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski	Uczeń: • omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej • opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy • odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy • wskazuje na mapie przebieg granic Polski • omawia proces powstawania gór • wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce	Uczeń: • oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski • opisuje dzieje Ziemi • wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny • charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy • opisuje cechy różnych typów genetycznych gór • przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata	Uczeń: • rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski • charakteryzuje jednostki geologiczne Polski • wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze • przedstawia proces powstawania lodowców • wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski • przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski • rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski	Uczeń: • wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy • wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski • wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem

- wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie - wymienia główne rodzaje skał - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny</i> - wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego - podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski - wymienia elementy klimatu - wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobowa temperatura powietrza</i> - wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce - określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce - wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło, rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko, ujście deltowe, ujście lejkowate</i> - wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna</i> - wymienia przyczyny powodzi w Polsce - określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego - wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny - omawia linię brzegową Bałtyku - podaje główne cechy fizyczne Bałtyku - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba, czynniki glebotwórcze, poziomy glebowe</i> - wymienia typy gleb w Polsce - wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> - wymienia różne rodzaje lasów w Polsce - wymienia formy ochrony przyrody w Polsce - wskazuje parki narodowe na mapie Polski	- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce - omawia złodowacenia na obszarze Polski - opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe - porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy - dokonuje podziału surowców mineralnych - podaje cechy klimatu Polski - podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej - opisuje wody powierzchniowe Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej - rozpoznaje typy ujść rzecznych - opisuje zjawisko powodzi - wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią - wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych - omawia wielkość i głębokość Bałtyku - charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata - opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku - opisuje wybrane typy gleb w Polsce - przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski - omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski - omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce - podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody	- charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski - omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski - opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej - omawia warunki klimatyczne w Europie - charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce - omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce - odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów - wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce - wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry - opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry - wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce - określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników - charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku - omawia powstawanie gleby - wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych - omawia funkcje lasów - omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce - ocenia rolę parków narodowych i innych form	- podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce - opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski - opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce - omawia ważniejsze typy jezior w Polsce - analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej - omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki - omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku - omawia procesy i czynniki glebotwórcze - opisuje typy lasów w Polsce - opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski	- powierzchni Polski - opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze - wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę - ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce - omawia na wybranych przykładach wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce - wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego - ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce - podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego - planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
--	--	--	--	---

	na obszarze wybranego regionu •charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce	ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego		
2. Ludność i urbanizacja w Polsce				
Uczeń: - wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską - wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny</i> - wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia</i> - odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych - wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> - wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> - wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> - wymienia przyczyny migracji wewnętrznych - odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski - wymienia główne skupiska Polonii - wymienia mniejszości narodowe w Polsce - wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie,</i>	Uczeń: - wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich - prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej - omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018 - omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce - omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw - wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku - wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce - omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce - podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce - wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce - określa kierunki napływu imigrantów do Polski - wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego o obszarach o dużym wzroście liczby ludności - charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce	Uczeń: - omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w. - oblicza współczynnik przyrostu naturalnego - podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce - omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce - porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych - oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski - opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce - opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce - porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy - omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce - wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności - analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego - porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych	Uczeń: - omawia podział administracyjny Polski - omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy - omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku - omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski - oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce - charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce - wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich - omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce - przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy - omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach - analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych - omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji - omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy - określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na	Uczeń: - analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski - analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego - analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce - ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie - ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich - omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce - analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce - omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej

<i>stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo</i> • odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki • odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i> • wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie • wymienia funkcje miast • odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy • wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich • wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	• podaje przyczyny bezrobocia w Polsce • porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych • podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce • podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce • wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady • wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną • omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich	państwach europejskich • określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach • porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich • charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce • omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce • porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy • analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce • omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	przykładzie Krakowa i Warszawy	• identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich
--	--	--	---------------------------------------	--

3. Rolnictwo i przemysł Polski

Uczeń: • wymienia funkcje rolnictwa • wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce • wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i> • wymienia główne uprawy w Polsce • wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i> • wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce • wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich • dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy • wymienia funkcje przemysłu	Uczeń: • opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce • wymienia główne rejonu warzywnictwa i sadownictwa w Polsce • przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce • wymienia czynniki lokalizacji chowu	Uczeń: • przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju • charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce • przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy • prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce • przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju	Uczeń: • omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce • charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce • porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy • omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej • analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu • opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej	Uczeń: • przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej • dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny • wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury
--	--	---	--	--

- wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej - wymienia źródła energii - wymienia typy elektrowni - wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce - wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim - wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie - wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego - podaje przyczyny kwaśnych opadów	bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce - omawia cechy polskiego przemysłu - wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski - omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim - lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne - opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych - podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim - opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich - omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła	- opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce - omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 rokiem - prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy - wyjaśnia wpływ warunków pozaprzrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim - opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich - opisuje strukturę połowów ryb w Polsce - charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska - wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych	- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce - wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii - analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem - określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce - omawia rozwój przemysłu stocznioowego w Polsce - analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych - omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego	zatrudnienia w wybranych regionach kraju - analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki - przedstawia perspektywy rozwoju gospodarki morskiej w Polsce - ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego
---	---	---	--	--

4. Usługi w Polsce ROCZNA

Uczeń: - podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce - wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i> - wyróżnia rodzaje transportu w Polsce - wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze - wyróżnia rodzaje łączności - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i> - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i> - wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna</i>	•Uczeń: - omawia różnicowanie usług w Polsce - omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce - omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce - omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce - omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce - omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych	Uczeń: - przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju - charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków - omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski - podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski - wymienia główne inwestycje przemysłowe we	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny różnicowania sieci transportowej w Polsce - określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski - prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego - określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski - omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki - ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki - analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w	Uczeń: - identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju - identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta - podaje przykłady sukcesów
---	---	---	---	--

- wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie - wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	- wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym - wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego - omawia czynniki rozwoju turystyki - wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie	Wrocławiu i w jego okolicach - wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych - przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce - charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> - charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski - wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	Polsce i w wybranych krajach Europy - ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski - analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie - określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach	polskich firm na arenie międzynarodowej - ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy - omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach wymiany międzynarodowej Polski
--	---	--	--	--

5. Mój region i moja mała ojczyzna

Uczeń: - wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i> - wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski - wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony - wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu - wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i> - wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny - przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie - wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny	Uczeń: - charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych - rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania - wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych - określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym - rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności	Uczeń: - wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie - analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu - prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu - prezentuje główne cechy gospodarki regionu - opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny - omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł	Uczeń: - przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu - prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej	Uczeń: - projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie - wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego - planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie - projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności
--	---	--	--	---

				•podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej
--	--	--	--	---